

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Commessionibvs, Viciliis, & alijs fieri prohibitis in Ecclesia. Cap.
Vigesimvmoctavvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

pore visitationis singulis annis faciē-
dæ discurrenda, vt inquiratur de tē-
pore vacationis, de ministris guber-

nantibus, prout latius, secundo libro
de visitatione aliarum ecclesiarum
dicemus, &c.

DE COMMESSATIONIBVS, VICILIIS,

& alijs fieri prohibitis in Ecclesia.

CAP. VIGESIMVM OCTAVVM.

S V M M A R I V M.

- 1 **M** Achabei quam grauitè plan-
xerunt prophanationem tēpli. *Ecclesia.*
2 Ecclesia dicitur domus Dei, & oratio
nis. 7 Conuenticulae sunt abijciendae ab Ec-
clesia.
3 Quae prohibita sunt fieri in Ecclesia. 8 Lecti, vigilia nocturna non fiunt in
Ecclesia.
4 Mercata, nundinae non debent exer- 9 Vir & uxor an possint in Ecclesia se
ceri in Ecclesia. cognoscere.
5 Mercatū quid sit, & quid nundinae. 10 Ecclesia non debet laicis incastellari,
6 Suppellectilia non debent reponi in sed libera remanere.

1 **L** Egitur libro 1. Machab. †
quod Iudas, & fratres, qui
Machabei dicebantur, ha-
bentes zelum legis Dei,
lamentabantur, quod templum
eorum factum erat sicut homo i- 2
gnobilis, & sancta in manibus ex-
traneorum facta, & videntes pro-
phanationem templi, sciderunt ve-
stimenta sua, & planxerunt planctu
magno, imponentes cinerem super
caput suum, cecideruntque super fa-
ciem, terrae, & clamauerunt in
coelum, vnde statim fractis inimicis,
ascenderunt mundare sancta, & re-
nouare, cap. 4. fuerunt omnes Dei a-
mici zelantes in cōseruatione tem-
pli, restauratione, & purgatione. De
Ioa sacerdote, lib. 4. Reg. cap. 12. &

Iofias decreuit cōstari pecuniā obla-
tam, distribuique operariis tēpli do-
mini. eod. lib. cap. 22. hic nobis ma-
gnum debet esse exemplum, cū om-
nia ad nostram doctrinā scripta sint.
teste Apost. ad Rom. c. 15. † Ipsi. n re-
dempti pretiosissimo sanguine domi-
ni nostri Iesu Christi diligentiores es-
se debemus in Ecclesia, quae dicitur
domus Dei, & orationis. Io. c. 2. sess.
22. Conc. Trid. de obseru. & euit. in
celeb. Miss. §. ab ecclesijs, & supra plu-
ries est dictum, vt sit ab omnibus illi-
citis aliena, & ministri non ferant in
ea sordes esse, quae etiam dedecent
in prophanis. iux. cap. fin. de custo.
Euch. supra cap. 10. in princ. fortius
de corpore nostro, quod est templū
Dei. prim. ad Corinth. capitulo 3.
nescitis,

nescitis, quia templum Dei estis, & spiritus Dei habitat in vobis: si quis aut templum Dei violauerit, disperdet illum Deus: templum enim Dei sanctum est, quod estis vos; & in 2. c. 6. & considerandum, quantum dominus iratus est, ingrediens templum in Hierusalem, cum eiecerit ex illo vendentes, & euentes, Luc. c. 19. multo magis hodie videns templa sua prophanata, & domos suas sordide contra omnem decentiam teneri. † Vnde in ipsa visitatione detestari id debet episcopus, & per modum statuti grauibus poenis prouidere, ne in ecclesia fiant comesationes, cibaria, cantus prophani ludii, cofabulationes, acclamationes, deambulationes, seditiones, impetus, alijq; prophani defectus. 44. dist. p. tot. c. cum decorem. de vit. & hon. cler. & est tex. clarus Conc. Trid. sess. alleg. eodemet §. ab ecclesijs, fuit memor. Nauar. in Man. c. 21. nu. 10. in vltim. verb. & contra deambulantem per ecclesiam, maxime dum diuina celebrantur, est ordinatio Pij V. Pontif. 5 Max. an 1566. 1. sui pont. de qua sup. alio loco meminimus, etiam in atrijs circa prophana, de quibus idem dicimus, & de caeterijs super c. 11. & 12. quia praeter destinata, non alia exercenda in ecclesia, reprehendunturq; etiam laici, aut clerici, qui in ipsis necessaria naturae facere permittunt, ex quo ad propositum dicit notab. tex. in c. diffiniuit ex Cōc. Tolet. 12. 17. quaest. 4. quod fugiens ad ecclesiam, vel ibi residens, inde vi abstrahendus non est etiam per triginta passus, si pro requisitis naturae exierit, quod non bene obseruant iudices, & tamen sententia excommunicationis 4 incurritur. † Item prohibeat tam in

ecclesijs, quam in atrijs, & caeterijs mercata, nundinas, aliasq; seculares negociationes fieri, de imm. eccl. lib. 6. c. decet. maxime de contentiosa iurisdictione D. Pauli. de visi. 1. p. q. 7. n. 58 quod fortius infestis. per illud euang. Io. c. 2. in synod. diceces. Neapol. fol. 140. quos expellere ad officium hostiarum pertinere dicitur. in synod. prouin Med. tit. de ostiar. fol. 116. & leguntur multa in c. & haec diximus 16. q. 7. c. nulli 42. dist. contractus nulli laicorum, & contrahentes mortaliter peccant. Abb. in c. 2. num. 5. cum seq. de immunit. eccl. doct. in l. 2. C. de sacr. sanct. eccl. in l. basilicam, C. de operib. publ. & per eundem. Abb. in c. qua fronte. de appell. & refert Io. And. ex Valerio Maximo, Sabinu, & Gaium fuisse magisterio priuatos, quia quaestiones etiam paruas audiebant in templo, & quae diximus habent etiam locum in publicis mercatis, & nundinis diebus festiuis fieri prohibitis, vt infra suo loco dicitur. † Dicuntur autem mercata, quae ex particulari, seu consuetudine hominum in dies fiunt, non promulgata de mandato Principis. Nundinae vero maneantur iussu Principis, & eius auctoritate exercentur, cum multis priuilegijs, & immunitatibus per certos dies in accessu, & recessu, licet, vulgus ex varietate iurium inuicem haec duo nomina capiat, vt scribit Petrus Flor. in pract. nundin. quam posuit in addit. ad Marat. Venus. 4. part. 9. dist. nu. 50. cum seq. & nundinas dixit tex. in cap. fin. de vsur. & est tex. cum Rubr. C. de nund. & merc. ratio nemq; assignamus in c. 1. ne cler. vel mona. q. multa, quae de se sunt licita, ex respectu personae, & loci, iudicamus

eamus illicita: vt ibidem per doc. nec inconueniens iudicandum est, nam locus a loco patitur differentiã, causa ab alia, tempus a tempore, diuersitas etiam sæpe sequatur animorum, iuxta tex. Innoc. III. in c. quia diuersitatem, in primis verbis, de conse. præben. vbi gloss. adducit aliqua dicta.

- 6 † Nec ex iisdem permittendum apponi supellestilia, vasa vinaria, ligna, aliaq. similia ipsum sacrum locum, prophanantia, per dicta in alleg. cap. 2. de custod. Euch. in quo diligens sit præpositus, namq. magis in istis ecclesijs ruralibus, quam cathedralibus hunc inueniet abusum, vt ecclesias fecerint cellaria, & granaria. Immo ipsi rectores, & sua, & aliorum, reponunt, etiam ibidem celebrantes, postea, cum dicatur, & præceptum sit, in pulchra 86. dist. quod sacerdotes debent ornare templum Dei honore congruo, vt Aula Dei resplendeat cap. 1. de consec. dist. 1. arma non sunt retinenda, immo intrantes cum balistis, & sclopettis, alijq. armis hastatis eijciantur in Conc. prouinc. Mediol. par. 2. de eccl. & ear. cult. † Conuenticulæ omnino detestentur, maxime de quibus timetur de erroribus, & conspirationibus, arg. c. cum ex iniuncto, de hæreti. l. conuenticulã. C. de episcop. & cler. c. u. & domus priuatæ publicentur, si conuenticulæ cõtrariæ religioni, in eis fiant. ead. l. An autem concilia clericorum, & scholarum possint fieri in ipsis ecclesijs, & non dubium quia ecclesiastica, & spiritualia possunt tractari, namq. fiut synodus, magistrantur scholares, promouentur doctores, quod ecclesiasticum dicitur, cap. 1. de mag. secularia, tamen prohibentur per illum tex. c.

debet, & congregationes, quæ de facili præsumuntur in malam causam, vt in simili scribit Rolan. a Valle cõfil. 17. in ordinatam, nu. 28. volum. 3. & dicemus infra lib. 2. cap. 14. vbi de congregationibus, & confratarijs laicorum latius differitur: ad illud autem de priuatis congregationibus de religione, quod non sint sine suspitione hæresis, faciunt dicta per Corradum Brunum, lib. 6. de hæret. cap. 3. ex l. sub prætextu. ff. de extraordin. crim. per text. in cap. coniurationem. 11. q. 1. vnde in Francia omnes congregationes prohibitas esse dicit Petr. Rebuff. in tractat. de mag. artif. artic. 4. gloss. 1. lib. 2. & gloss. 2. vbi optime discurret. † Insuper statuendum est, ne lecti in ecclesia sternantur, dormitiones prohibeantur, & exinde vigiliæ, quas multi solebant facere non concedantur, cap. non oportet. 42. dist. in c. ex quo remouendus est abusus in quibusdam ecclesijs, in quibus propter sanctorum festa, vigiliæ nocte tota, hominum, & mulierum permittebantur, & debet poni pœna ex communicationis, vt not. Henr. de Bott. de synod. episcop. tertia parte, num. 195. & 197. & hic abusus dormiendi fuit remotus ab ecclesia Amalphitana, cui prope erat nostra Rauellensis ecclesia, a religiosissimo illo Archiepiscopo Domino Carolo Montilio Iureconsulto Casalensi, pietate, & zelo cultus diuini, quam maxime ornato, & nobis amico charissimo, qui postmodum a Sanctissimo Domino Nostro translatus est ad ecclesiam Viterbiensem, de quo non tantum gaudet ipsa ecclesia Viterbiensis, quantum de eius translatione tristatur Amalphitana. † Et hoc etiam

M amplia-

ampliatur ad virū, & vxorem, ne ex pollutione, ecclesiam oporteret reconsecrari, et per longum tempus, & tempore belli, vt nūquam liceat carnaliter cognosci, iuxta opinionem Gaet. in opuscul. 16. q. dubio. 4. licet May. contradicat, maxime si timeat in viro corruptio, ex dictis per Syluest. sed Victoria de matrim. q. 279. securius esse dictum Gaet. dicit: & concludit Martin. Nauar. in suo Manual. cap. 16. nu. 33. Vbi etiam quod locus fuerit tantum benedictus, non solum sacer, quia sacrilegium computaretur, & est communis opinio, & nobis placet, nam, & Adam nunquam cognouit Euam, nisi commissa inobedientia eiectus de paradiso voluptatis, Genes. cap. 4. † Et postremo prohibendum est ecclesiam ipsam incastellari. 10. qu. 1. cap. sanctorum, & si propter necessitatem inuenit permittitur, eo debet restringi ipsa necessitas, vt cultus diuinus non sit impedi-

tus, nec transitus per ecclesiam occupatus, vt quāto plus fieri potest, queratur non lēdi ipsam ecclesiam, idq. omnino sit longe ab altaribus, vbi sancta sanctorum continentur, & dicit Abb. ex mente Innoc. & Hosti. in cap. cum ecclesia, num. 3. de immun. eccl. quod tunc potest incastellari, & alicuius protectioni concedi, quando timetur de christianorū offensione, & vt boni a malis tueantur. Idq. dicit obseruari a rusticis præcipue, qui tempore belli refugiunt cum bonis ad ecclesiam, meminit etiam Verg. 2. Aeneid. de bello Troiano, dum affert Hecubam alloquentem Priamum.

Huc tamen concede, hæc ara tuebitur omnes.

Quæ sunt notanda, & alijs declaranda, qui habentes ecclesias in campis, & montibus, manent in ciuitatibus, nihil de templis Dei cogitantes, & si in omnibus cura eorum est, in hoc tamen nulla, &c.

DE EXCOMMUNICATIS, ET INTERDICTIS EICIENDIS AB ECCLESIA.

CAP. VIGESIMVMNONVM.

S V M M A R I V M.

1	E Xcommunicati debent eijci ab ecclesia, & quando possint intrare.	5	Irregularis an sit, celebrans coram excommunicato, vel interdicto.
2	Excommunicati durante per annum qualiter debent puniri.	6	Intellectus. cap. is, qui de sent. excom. lib. 6. ponitur.
3	Glosa, in cap. 1. de sent. excom. lib. 6. discutitur.	7	Interdictum personale est duplex. vbi vide.
4	Clericus scienter communicans excommunicato, est excommunicatus.	8	Interdicti quando eijcendi ab ecclesia, & quæ tunc permittantur.

QVO-